

ES un NATO dalībvalstu nacionālās sankcijas

Publicēts: 26.06.2021.

OFAC sankcijas

Saskaņā ar [Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likumu](#) (turpmāk - Sankciju likums) NATO dalībvalstu sankcijas var tikt piemērotas likumā noteiktajos gadījumos, kad NATO dalībvalstu (t.sk., ASV) sankcijas būtiski ietekmē Latvijas finanšu un kapitāla tirgus intereses.

Ņemot vērā to, ka ASV Ārvalstu aktīvu kontroles biroja (turpmāk - ASV OFAC) sankciju ievērošana būtiski ietekmē finanšu un kapitāla tirgus intereses, Latvijā ASV OFAC sankcijas tiek ievērotas publiskajā iepirkumā un finanšu darījumos.

ASV OFAC sankciju ievērošana ir gan finanšu iestāžu, gan uzņēmēju, gan publisko personu interesēs, izsludinot iepirkumu konkursus. ASV OFAC sankciju neievērošanas gadījumā var tikt liegta pieeja maksājumiem ASV valūtā, apturēti darījumi un pārskaitījumi, tādējādi liedzot veikt nepieciešamos maksājumus, kā rezultātā var rasties kā uzņēmuma, tā bankas un valsts reputācijas krīze u.c. negatīvas sekas.

JAUNA INFORMĀCIJA: JAUTĀJUMI UN ATBILDES PAR AMERIKAS SAVIENOTO VALSTU ĀRVALSTU AKTĪVU KONTROLES BIROJA (ASV OFAC)

2019.GADA 9.DECEMBRĪ NOTEIKTAJĀM SANKCIJĀM

Šis informatīvais materiāls, saņemot jaunu informāciju vai citas nepieciešamības gadījumā, tiek aktualizēts. Ja Jums ir ieteikumi papildus jautājumu un atbilžu iekļaušanai šajā informatīvajā materiālā, aicinām rakstīt uz sankcijas@mfa.gov.lv

1. Cik plaši piemērojamas ASV OFAC 2019.gada 9.decembrī noteiktās sankcijas pret vairākām Latvijas fiziskām un juridiskām personām?

2019.gada 9.decembrī ASV OFAC noteica sankcijas pret Aivaru Lembergu, Ventspils Attīstības Aģentūru, Biznesa Attīstības Asociāciju, Latvijas Tranzīta Biznesa Asociāciju, Ventspils brīvostas pārvaldi un Ventspils brīvostu. 2019.gada 18. decembrī ASV OFAC atcēla sankcijas pret Ventspils brīvostas pārvaldi un Ventspils brīvostu.

Papildus jāievēro, ka ASV OFAC tīmekļa vietnē [pieejamajā skaidrojumā](#) par sankcijām, kas noteiktas Globālā Magnītska sankciju režīma ietvaros, norādīts, ka ASV OFAC sankcijas ir vienlīdz attiecināmas uz vienībām (*entities*), kas individuāli vai kopumā, tieši vai netieši 50% vai lielākā apmērā pieder personai, pret kuru noteiktas minētās sankcijas. Tādēļ būtiski ir izvērtēt sadarbības partneru un klientu patieso (tiešo un netiešo) saikni ar personām, kas iekļautas ASV OFAC sankciju sarakstā.

Jāņem vērā, ka ASV OFAC pastāv dažādi sankciju režīmi, kuriem noteikumi, piemērošanas kārtība un izņēmumi var atšķirties. Minētais skaidrojums attiecināms tikai uz ASV Globālo Magnītska sankciju režīmu.

2. Kāpēc Latvijā tiek ievērotas ASV OFAC noteiktās sankcijas?

ASV OFAC sankcijas Latvijā tiek ievērotas, jo tās būtiski ietekmē finanšu un kapitāla tirgus intereses.

Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma (Sankciju likums) 2. panta pirmā daļa paredz, ka Sankciju likumā noteiktajos gadījumos Latvijas Republikā tiek piemērots Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) dalībvalsts noteiktās sankcijas. Ņemot vērā to, ka ASV ir NATO dalībvalsts, kā arī Sankciju likuma 13.panta ceturto daļu un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (FKTK) 2020. gada 11. augusta normatīvos noteikumus Nr. 126 "Sankciju riska pārvaldīšanas normatīvie noteikumi", ASV OFAC sankcijas Latvijā ievēro finanšu un kapitāla tirgus dalībnieki, tajā skaitā, bankas.

Saskaņā ar Sankciju likuma 11.¹ un 11.² pantu ASV OFAC sankcijas tiek ievērotas arī publiskajos iepirkumos, publiskās un privātās partnerības jomā un Eiropas Savienības fondu un citas ārvalstu finanšu palīdzības jomā.

Atbilstoši Sankciju likuma 11.³ panta otrajai daļai publisko tiesību subjektam ir aizliegts veikt maksājumu, ja ir piemērotas ASV OFAC sankcijas.

3. Kādā sankciju režīmā iekļautas ASV OFAC 2019.gada 9.decembrī noteiktās sankcijas?

ASV OFAC sankcijas ir noteiktas Globālā Magnitska sankciju režīmā (*Global Magnitsky Sanctions Program*) ietvaros.

Sankcijas noteiktas saskaņā ar ASV Valsts Prezidenta rīkojumu "Executive Order (E.O.) 13818", kas savukārt izdots uz ASV likuma "Global Magnitsky Human Rights Accountability Act" pamata. Plašāka informācija: <https://www.treasury.gov/resource-center/sanctions/Programs/Pages/glomag.aspx>

4. Vai personas drīkst turpināt sadarbību ar Ventspils brīvostas pārvaldi un Ventspils brīvostu?

ASV OFAC noteiktās sankcijas pret Ventspils brīvostas pārvaldi un Ventspils brīvostu tika atceltas 2019.gada 18.decembrī. Līdz ar to Ventspils brīvostas pārvalde, Ventspils brīvosta un uzņēmumi, kas darbojas ostā, var netraucēti turpināt darbu.

Vienlaikus jāņem vērā, ka ASV OFAC 2019.gada 9.decembrī pieņemtās sankcijas ir vienlīdz attiecināmas uz vienībām (*entities*), kas individuāli vai kopumā, tieši vai netieši 50% vai lielākā apmērā pieder personai, pret kuru noteiktas minētās sankcijas. Tādēļ būtiski ir izvērtēt sadarbības partneru un klientu patieso (tiešo un netiešo) saikni ar personām, kas joprojām iekļautas ASV OFAC sankciju sarakstā.

5. Vai ASV OFAC ir iekļāvis sankciju sarakstā Aivara Lemberga ģimeni?

ASV OFAC nav noteicis sankcijas pret Aivara Lemberga ģimenes locekļiem. 2019. gada 10. decembrī ASV Valsts departaments (*US Department of State*), ņemot vērā ASV OFAC lēmumu noteikt sankcijas pret A.Lembergu, ir pieņēmis atsevišķu lēmumu liegt Latvijas pilsonim A. Lembergam ieceļot ASV. Šis ieceļošanas ierobežojums tiek attiecināts arī uz personas tuvākajiem ģimenes locekļiem.

6. Kādas ir sekas, ja tiek turpināta sadarbība ar sankcionētajām personām?

Finanšu pārskaitījumu veikšana ASV OFAC sankcionētajām personām bez FKTK atļaujas ir aizliegta. Papildus jāņem vērā, ka šādā gadījumā persona var tikt pakļauta arī ASV OFAC sankcijām. Vienlaikus jāņem vērā, ka t.s. sekundāro sankciju noteikšana nav automātiska, un ASV atsevišķi izvērtētu katru šādu lēmumu. Sekundārās sankcijas ir ASV OFAC pretpasākumi personām, kas neievēro ASV OFAC noteiktās sankcijas, piemēram, rakstisks brīdinājums vai liegums ieceļot ASV, vai arī aizliegums veikt maksājumus ASV dolāros u.c. iespējamie ierobežojumi.

7. Kāds ir ASV OFAC noteikto sankciju mērķis?

Sankcijas ir ārpolitikas instruments attiecīgās valsts vai starptautiskās organizācijas ārpolitikas mērķu sasniegšanai. Cita starpā, ASV OFAC sankcijas ir arī instruments, ar kuru ASV tās ārpolitikas interesēs cīnās ar korupciju pasaulē.

ASV OFAC noteikto finanšu ierobežojumu praktiskais mērķis ir panākt, lai finanšu līdzekļi nenonāktu tās personas rīcībā, pret kuru ir noteiktas sankcijas.

ASV OFAC pastāv dažādi sankciju režīmi, kuriem noteikumi, piemērošanas kārtība un izņēmumi var atšķirties. 2019.gada 9.decembrī tika noteiktas sankcijas ASV Globālo Magnitska sankciju režīma ietvarā (cīņa ar cilvēktiesību pārkāpumiem un cīņa ar korupciju).

Plašāk ar pamatojumu, kāpēc ASV OFAC 2019.gada 9.decembrī noteicis sankcijas pret atsevišķām Latvijas personām, var iepazīties ASV Valsts kases tīmekļa vietnē: <https://home.treasury.gov/news/press-releases/sm849>

8. Vai kādam ir jāziņo par OFAC noteikto sankciju pārkāpumu?

Sankciju likums nenosaka vispārēju pienākumu ziņot par ASV OFAC 2019.gada 9.decembrī noteikto jeb ASV Globālā Magnitska sankciju režīma sankciju pārkāpumu.

Taču jāņem vērā, ka Sankciju likumā noteiktajām uzraudzībā esošajām personām ir pienākums ievērot atbilstošo kompetento institūciju izstrādātos norādījumus un ziņot attiecīgajai kompetentajai institūcijai par ASV OFAC sankciju pārkāpumu, ja šāds pienākums uzraudzībā personām atsevišķi ir noteikts.

9. Kādos gadījumos, neskatoties uz sankciju noteikšanu, tomēr ir iespējams veikt maksājumus?

Atbilstoši FKTK mājaslapā publicētajai informācijai, FKTK 2019.gada 23.decembrī pieņēma grozījumus 2019. gada 29. janvāra normatīvajos noteikumos Nr. 13 "Sankciju riska pārvaldīšanas normatīvie noteikumi", kas paredz vienotas pamatprasības attiecībā uz piemērojamajiem ierobežojumiem, bet vienlaikus paredzot izņēmumus, uz kuriem finanšu ierobežojumi nav attiecināmi, lai nodrošinātu personas pamatvajadzību vai pamata saimnieciskās darbības izdevumu segšanu.

Grozījumi paredz izņēmumus, uz kuriem finanšu ierobežojumi saistībā ar Eiropas Savienības (ES) vai NATO dalībvalsts noteiktajām sankcijām nav attiecināmi, ja persona, attiecībā uz kuru noteikti finanšu ierobežojumi, ir saistīta ar ES vai Eiropas Ekonomiskās zonas dalībvalsti un izņēmums nepieciešams, lai nodrošinātu personas, attiecībā uz kuru noteikti finanšu ierobežojumi, pamatvajadzības vai pamata saimnieciskās darbības izdevumu segšanu.

Noteikumu prasības piemērojamas ar noteikumu spēkā stāšanās dienu. Grozījumus daļā, kas nosaka Sankciju riska pārvaldīšanas noteikumu III nodaļas prasības, regulētā tirgus organizētāji, centrālie vērtspapīru depozitāriji, apdrošināšanas sabiedrības, apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas starpnieki, kas sniedz nedzīvības apdrošināšanas pakalpojumus, un šādu citās dalībvalstīs un trešajās valstīs reģistrētu subjektu filiāles Latvijā Republikā piemēro no 2020.gada 8.janvāra.

Grozījumi pieejami Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis": <https://www.vestnesis.lv/op/2020/2.4>.

FKTK informācija finanšu tirgus dalībniekiem par Sankciju riska pārvaldīšanas normatīvajos noteikumos minēto izņēmumu piemērošanu pieejama šeit: <https://www.fktk.lv/jaunumi/citas-aktualitates/informacija-finansu-tirgus-dalibniekiem-par-sankciju-riska-parvaldisanas-normativajos-noteikumos-mineto-iznemumu-piemerosanu/>.

Grozījumu anotācija pieejama šeit: https://www.fktk.lv/wp-content/uploads/2020/01/ANOT_Sankciju_noteikumi_23122019_1.pdf.

Konsolidētā noteikumu versija pieejama šeit: <https://likumi.lv/ta/id/304787-sankciju-riska-parvaldisanas-normativie-noteikumi>.

10. Kur vērsties, lai sevi izņemtu no ASV OFAC sankciju saraksta?

Tā kā ASV OFAC sankcijas ir trešās valsts autonomi pieņemts lēmums, par sankciju atcelšanu noteiktā kārtībā ir jāvēršas ASV OFAC. Plašāka informācija par sankciju atcelšanas procedūru pieejama ASV OFAC tīmekļa vietnē: <https://home.treasury.gov/policy-issues/financial-sanctions/specially-designated-nationals-list-sdn-list/filing-a-petition-for-removal-from-an-ofac-list>

11. Vai sankcijas attiecas arī uz iepriekš noslēgtiem līgumiem?

ASV OFAC vienlaikus ar noteiktajām sankcijām pret Ventspils Attīstības Aģentūru, Biznesa Attīstības Asociāciju, Latvijas Tranzīta Biznesa Asociāciju izdeva licenci Nr. 1A, kas bija spēkā līdz 2020.gada 8.janvārim. Minētās licences darbības laikā bija jāpārtrauc jebkāda sadarbība ar iepriekš minētajām juridiskajām personām, pret kurām ir noteiktas sankcijas. Noteiktais 30 dienu pārejas periods attiecās tikai uz jau iepriekš sāktu sadarbību. Sadarbības partneriem, kuri turpinās sadarbību ar juridiskajām personām pēc 30 dienu pārejas perioda termiņa beigām var tikt noteiktas ASV OFAC sekundārās sankcijas, tajā skaitā, var tikt noteikts liegums ieceļot ASV, atteikti finanšu pārskaitījumi un citi finanšu pakalpojumi.

12. Kā lai pārbaudu patieso labuma guvēju?

Patieso labuma guvēju Latvijā reģistrētajām juridiskajām personām ir iespējams noskaidrot Uzņēmumu reģistra datubāzē: <https://info.ur.gov.lv/>.

Vienlaikus Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas likuma 3. pantā noteiktajiem likuma subjektiem savu klientu patiesie labuma guvēji jānoskaidro atbilstoši likumā noteiktajām prasībām un riska līmenim.

Saskaņā ar augstāk minēto likumu patiesais labuma guvējs ir fiziskā persona, kura ir klienta — juridiskās personas — īpašnieks vai kura kontrolē klientu, vai kuras vārdā, labā, interesēs tiek nodibinātas darījuma attiecības vai tiek veikts gadījuma rakstura darījums, un tā ir vismaz: a) attiecībā uz juridiskajām personām — fiziskā persona, kurai tiešas vai netiešas līdzdalības veidā pieder vairāk nekā 25 procenti no juridiskās personas kapitāla daļām vai balsstiesīgajām akcijām vai kura to tiešā vai netiešā veidā kontrolē, b) attiecībā uz juridiskiem veidojumiem — fiziskā persona, kurai pieder vai kuras interesēs ir izveidots vai darbojas juridisks veidojums vai kura tiešā vai netiešā veidā īsteno kontroli pār to, tostarp kura ir šāda veidojuma dibinātājs, pilnvarnieks vai pārraudzītājs (pārvaldnieks).

13. Kur atrast ASV OFAC sankciju sarakstu?

Informāciju par to, vai pret personu ir tiešā veidā ir noteiktas ASV OFAC sankcijas, var meklēt OFAC tīmekļa vietnē: <https://sanctionssearch.ofac.treas.gov/>.

14. Vai par ASV OFAC sankciju neievērošanu draud kriminālatbildība?

Nē, jo Krimināllikuma 84.pants neparedz kriminālatbildību par ASV OFAC sankciju neievērošanu. Vienlaikus jāņem vērā, ka ASV var vienpusēji pieņemt pasākumus pret personām, kas neievēro ASV OFAC sankcijas.

15. Kāpēc banka atsakās veikt manu pārskaitījumu, atsaucoties uz ASV OFAC sankcijām?

FKTK 2020.gada 11. augusta normatīvie noteikumi Nr.126 "Sankciju riska pārvaldīšanas normatīvie noteikumi" paredz, ka finanšu iestāde veic risku izvērtējumu un lemj par šim izvērtējumam atbilstošiem ierobežojumiem, piemēram, nesniedz pakalpojumus klientam, kas ir sankciju subjekts atbilstoši ES vai NATO dalībvalsts noteiktajām sankcijām, kā arī neizpilda darījumus, ja tajos iesaistītā puse ir sankciju subjekts atbilstoši ES vai NATO dalībvalsts noteiktajām sankcijām.

Gadījumos, kad bankas konstatēs uzņēmējdarbības saikni ar A. Lembergu, Ventspils attīstības aģentūru, Biznesa attīstības asociāciju vai Latvijas Tranzīta biznesa asociāciju, jāreķinās ar banku pastiprinātu interesi, darījumu papildu izpēti un rīcību, kas var būtiski ietekmēt uzņēmuma darbību.

Arī Valsts kase, nodrošinot maksājumu pakalpojumu sniegšanu, var ierobežot vai atteikt maksājumu izpildi, ņemot vērā Sankciju likuma 11.³ panta otro daļu.

16. Kā sevi pasargāt no iespējamās ASV OFAC sankciju negatīvas ietekmes?

Lai nodrošinātu efektīvu sankciju piemērošanu un izpildi, ir rūpīgi jāizvērtē sadarbībā iesaistītie partneri un klienti. Ir jāveic šo personu pārbaude oficiālajās sankciju izdevēju datubāzēs, kā arī jāveic pilnvērtīgs risku izvērtējums, tas ir, jāapzina sadarbības partnera darbības joma, kā arī jāveic amatpersonu un patiesā labuma guvēja pārbaude.

Slēdzot līgumu, ir iesakāms tajā paredzēt tiesības vienpusēji atkāpties no līguma izpildes, ja līgumu nav iespējams izpildīt tādēļ, ka ir piemērotas starptautiskās vai nacionālās sankcijas vai būtiskas finanšu un kapitāla tirgus intereses ietekmējošas ES vai NATO dalībvalsts noteiktās sankcijas.

Ja rodas šaubas par līguma izpildes iespējamību, ir ieteicams vērsties finanšu institūcijā, kurā paredzēts veikt darījumu, lai noskaidrotu, vai finanšu institūcija šādu darījumu izpildīs.

17. Vai personai, pret kuru noteiktas sankcijas, ir nepieciešams iesaldēt finanšu līdzekļus, ņemot vērā Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma 5.pantu?

Nē, jo Sankciju likuma 5.pants ir attiecināms uz starptautiskajām un Latvijas Republikas nacionālajām sankcijām. ASV OFAC noteiktās sankcijas ir NATO dalībvalsts noteiktās nacionālās sankcijas, kas Sankciju likuma izpratnē nav uzskatāmas par starptautiskajām sankcijām.

Šis ir Ārlietu ministrijas informatīvs materiāls, kas ir veidots ar mērķi palīdzēt ievērot sankciju jomā noteiktos normatīvos aktus. Šis materiāls sniedz viedokli par iespējami labākiem risinājumiem, atbildot uz saņemtajiem jautājumiem.

Ārlietu ministrija aicina ikvienu izvērtēt Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likumu, uz tā pamata izdotos Ministru kabineta noteikumus un citus materiālus. Aicinām iepazīties arī ar citu institūciju sagatavotajiem informatīvajiem materiāliem.

Šis informatīvais materiāls nav juridiski saistošs, nav uzskatāms par uzziņu, juridisku konsultāciju vai par citādi saistošiem norādījumiem. Katra situācija ir atsevišķs gadījums, kas individuāli jāizvērtē, ņemot vērā lietas apstākļus. Līdz ar to šajā materiālā ietvertie ieteikumi ir uzskatāmi par vispārīgām vadlīnijām. Ja nepieciešams saņemt individuālu situācijas skaidrojumu, aicinām

Grozījumi Sankciju likumā

Grozījumi [Sankciju likumā](#) atspoguļo ASV OFAC noteikto sankciju ietekmi uz Latviju, vērš uzmanību uz ASV noteiktajām sankcijām, kā arī paredz mehānismus aizsardzībai pret ASV OFAC sankciju negatīvo ietekmi uz līgumu izpildi.

Ar šiem grozījumiem tiek noteikts, ka publisko iepirkumu un publiskās un privātās partnerības jomā ir jāveic pārbaudes par ASV OFAC noteiktajām sankcijām attiecībā uz:

kandidātu vai pretendentu;

kandidāta vai pretendenta norādīto apakšuzņēmēju, kura veicamo būvdarbu vai sniedzamo pakalpojumu vērtība ir vismaz 10 procenti no kopējās līguma vērtības;

personu, uz kuras iespējām kandidāts vai pretendents balstās, lai apliecinātu, ka tā kvalifikācija atbilst paziņojumā par līgumu, iepirkuma procedūras dokumentos, paziņojumā par koncesiju vai koncesijas procedūras dokumentos noteiktajām prasībām;

tā valdes vai padomes locekli;

pārstāvēttiesīgo personu vai prokūristu vai personu, kura ir pilnvarota pārstāvēt kandidātu vai pretendentu darbībās, kas saistītas ar filiāli, vai personālsabiedrības biedru, ja kandidāts vai pretendents ir personālsabiedrība.

Ja veicot šīs pārbaudes tiek konstatēts, ka pret kandidātu vai pretendentu ir noteiktas būtiskas finanšu un kapitāla tirgus intereses ietekmējošas ASV OFAC sankcijas, kuras kavē līguma izpildi, kandidāts var tikt izslēgts no dalības līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā.

Vienlaikus, likums paredz pienākumu turpmāk iekļaut līgumos nosacījumu un tiesības publiskai personai vienpusēji atkāpties no līguma izpildes, ja līgumu nav iespējams izpildīt tādēļ, ka līguma izpildes laikā ir piemērotas būtiskas finanšu un kapitāla tirgus intereses ietekmējošas ASV OFAC sankcijas.

“Būtiskas finanšu un kapitāla tirgus intereses”: ja ar sankciju pārkāpumu tiek aizskartas arī citu nozīmīgu finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku intereses.

Finanšu un kapitāla tirgus komisijai līdz ar grozījumiem Sankciju likumā dots uzdevums:

noteikt finanšu un kapitāla tirgus dalībniekiem kritērijus, pēc kādiem noteikt Eiropas Savienības vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts noteiktās sankcijas, kuras būtiski ietekmē finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku vai finanšu un kapitāla tirgus intereses;

Atbilstoši [Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 11. augusta noteikumiem Nr. 126 "Sankciju riska pārvaldīšanas normatīvie noteikumi"](#) noteikt finanšu un kapitāla tirgus dalībniekiem prasības attiecībā uz finanšu ierobežojumu piemērošanu, ja šie ierobežojumi izriet no tādām Eiropas Savienības vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts noteiktajām sankcijām, kuru ievērošana būtiski ietekmē finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku vai finanšu un kapitāla tirgus intereses.

ASV OFAC noteiktās sankcijas :

Lai sekotu līdz jaunumiem ASV OFAC sankciju jautājumos, iespējams pieteikties ASV OFAC izdotajam [biļetenam](#).

Informācija par ASV OFAC noteiktajām sankcijām ir pieejama [šeit](#).

Informatīvie materiāli:

 Latvijas Finanšu nozares asociācijas izdotās vadlīnijas par ASV OFAC sankciju ievērošanu

[Iepirkumu uzraudzības biroja informatīvais materiāls par sankciju piemērošanu publiskajos iepirkumos](#)

[Diskusija "Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma piemērošana iepirkumu organizēšanā pašvaldībās"\(video\)](#)

<https://www.mfa.gov.lv/lv/es-un-nato-dalibvalstu-nacionalas-sankcijas>